

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 12 K.

Félévre 6 K.

Negyedévre . . . 3 K.

Hirdetési díj: Egyhasábos
petitior egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Kösch Árpád

könyvnyomdája

Eperjes, Fő-u. 59.

Telefon-szám 16.

A hatodik

nemzeti kölcsön jegyzései serényen folynak s a jegyzés eredményét illetőleg semmi kétségünk nem lehet. Nem marad, mert nem maradhat mögötte az előbbieknél.

A belpolitikai helyzet bármennyire is izgató, nem hathat visszavetítő erővel a nemzetikölcsön-mozgalomra.

Kormányok szülehetnek, kormányok elmulhatnak — de a nemzet örökéletű.

A politikai pártok viaskodása, bármily mélyreható jelentőségű is legyen — a nemzet életére csak gyenge szócsatácska ahhoz a titáni küzdelemhez, amely a frontokon, főleg most megint az Isonzó-vonalon folyik.

Bármily nagyfontosságú esemény is legyen a kormány lemondása, — a nemzet fiainak egy pillanatra sem szabad felejteniök, hogy a háború még most is folyik s minden jel szerint az utolsó összecsapások elé érkezünk. Minden erőnk megfeszí-

tésére van most szükségünk, nehogy a rettenetes mérkőzésben alul maradjunk.

Ellenségeink a tavasz óta megújuló harcokban sehol sem tudtak rajtunk erőt venni. Küzdelmeik meddőségének hű kifejezője az a hang, amely sajtójukból ki-kicsillan s amely sokkalta szerényebb minden eddiginél,

Már-már revideálják hadicéljaikat is, a hányaveti fenyegetődés abba maradt. Hazánk felosztásának merész terve is mind kevesebb szószólóra akad ellenségeinknél.

Ezek azok a jelek, amelyek bizakodóreményt ébreszthetnek bennünk a háború befejezését illetőleg. Csak még az utolsó összecsapásokat meg kell vívnunk. Ezekhez az összecsapásokhoz van szüksége a nemzetnek fiai és leányai megfeszített erejére.

A kormányválság izgalmas részletei nem szoríthatják háttérbe a háború által ránk rótt kötelességek teljesítését — mert hiszen a kormányválság a maga útján majd csak

megoldódik —, de a külső ellenséggel való harcban az ország fennmaradásáról, a nemzet jövődjéről van szó.

Ez nem pártkérdés. E tekintetben minden magyar embernek egy táborban kell gyülekeznie egy jelszóval:

Jegyezzük hadikölcsönt!

Sárosvármegye közönsége az eddigi öt hadikölcsönjegyzésben előljárt a többi vármegyénél.

Semmi kétségünk sem lehet, hogy most is az elsők között lesz.

Sáros hazafias érzése, áldozatkészsége biztos zálogai az eredménynek.

Alig vagyunk a jegyezhetésre kitűzött idő felénél s elsőrangú pénzügyintézetektől eredő hírek megerősítenek bennünket reményeinkben, feltevéseinkben.

Közel **négy millió** korona az az összeg, amelyet Sárosban eddig jegyeztek. Legyen rajta Sáros közönsége, hogy ez az összeg mentől előbb megkészsereződjék!

TÁRCA.

Szonettek.

A Temesvári Arany János-Társaságban felolvasta
Radványiné Ruttkay Emma.

I.

Az életem csodás virágos kendő.

Ó, mennyi pompa, mennyi szín, selyem!

Minden kis öltés itt nőtt szívemen

S hittem, még szebbé szövi a jövőndő.

Megcsalt a napfény, megkoptak a színek,

Álmok fonalát nyűtte az idő

És elment lassan kedv, öröm, erő

S lantomra jöttek bűgő, csendes rímek...

Én nem tudom, mit is tegyek szívemmel?

Hisz abból nőtt a sok pazar virág,

De abban halt meg egy egész világ...

Virágos kendőm lassan elhagy engem,

Lágy melegét többé nem érzem:

Ó, szertefoszlott szín, virág, selyem...

II.

Elszállt a vígság, messze jár az álom,
Ma fél, ma retteg minden e világon,
O, régen tart e szörnyű aratás!
Meddig bírod még, csontkezü kaszás?

Itt jár a gond s a gyilkos fájdalomra
Nem nyílnak édes vágyak rózsabokra,
Az úton jönnek bús keresztvivők,
Semmit se várók, semmit sem hívők.

Bús, temetői kriptá most az élet,
Zúgó vihar nagy sóhajokból éled...
És mennyi átok, mennyi könny fakad!

Se szín, se illat, se kacaj, se csókok.
Lelkem falán csúf, nagy keresztispókok
Szőnek poros, bús, szürke szálakat.

III.

Új hét előtt, küzdelem küszöbénél,
Szeretnék eléd leborulni: Jóság!
Legyen már lefizetve az adósság,
Legyek a szenvedések útja végén.

Fekete, szürke, bús napok peregnék...
(Virágnyláskor ó, be fáj a bánat!)
Szeretném már letépni gyászruhámot
S hinni: a percek jobbak, szebbek lesznek.

Szeretném visszahívni, ami szépség,
Szeretném végre felszárítani könnyem,
Ledobni terhet és repülni könnyen.

Körültem mennyi örvény, mennyi mélység,
Halálba nyomja vállamat keresztmem...
— Sosem találok azt, amit kerestem.

Pesszimista volt-e Arany?

Az élettapasztalatok, saját és mások cselekedetei, gondolkozásmód, tanítás, nevelés — szóval az impressziók összessége, mely egyéniségünkre hat, vagy pesszimista vagy optimista világnézetet alakít bennünk.

Ha az impressziók a végesség, korlátoltság leverő érzetét alakítják ki bennünk — mert a

Olympia.

Kedden MEDGYASZAY JENŐ

június 5-ikén ::: színművész személyes felléptével:

A falu rossza

Tóth Ede halhatatlan műve a filmen.

Jegyelővét vasárnap s kedden a pénztárnál.

A műkiállítás házi-hangversenyeinek utolsó hete.

Műkiállításunk tartama alatt házi-hangversenyeink oly jelentőségre emelkedtek, hogy nemcsak mint közönségünket egybehozó attrakciók, hanem mint számottevő művészi előadások illeszkedtek be nap-nap után városunk társaséletébe. Így a május 26-iki hangversenyünk is oly előkelő programot nyújtott, amelyet a legkényesebb műgények is csak teljes elismeréssel honoráltak.

A május 25-ikén hozzánk érkezett kassai honvédzenekar ez alkalommal koncertünk két pontját, bevezető- és záró-számát szolgáltatta. Zádor Dezső úr irányító ízlése meglátszott a diszkrét egybeolvadó, finom előadáson. Csátary János úr zongorajátéka nem mindennapi ügyességet és átértést mutatott be a Schumann: «Aufschwung» és Sinding: «Frühlingsrauschen» előadásában. Moyses Miklósné éneke a kiválóan talentumos és szakszerűen képzett énekesnőnek előadása volt. Gazdag műsorán ez alkalommal Schubert: «A vándor», Loewe: «Das Erkennen», Brahms: «Oh wüsst ich», és Káldy: «Csalogánydal» című énekművek szerepeltek Moyses Miklós úr mesteri zongorakisérével. Minden egyes szám tele volt bájjal, tiszta csengésű s biztosan kezelt hangszínezéssel. Kirchmayer Vilmosné poétai lelke mesterileg ragyogtatta szavalókészségét nemcsak az Erdős Renée: «Május-éj» nagystílusú érzelmi hullámzáibaiban, hanem a közönséget igen kedvesen meglepő saját hangulatos költeményeinek színes és közvetlen bemutatásában.

Pünkösdi vasárnapjának és hétfőjének hangversenyi részét a katonai zenekar buzgó és avatott játéka szolgáltatta. Az utóbbi napon kellemes meglepetést szerzett kiállításunk közönségének Kovács Károlyné szül. Krammer Elza előadóművésznő, aki férjének három énekdarabját énekelte el a hallgatóság nagy tetszésére.

Május 29-ikén a kassai kereskedelmi és polgári leányiskola s a főgimnázium növendékei látogatták meg kiállításunkat. Ez alkalommal vendégeinknek egy értékes házi-hangversenyyel kedveskedhettünk. A zenekar két szép műsor-pontján kívül Pál Margit úrihölgy Wieniawsky

«Legendá»-ját s Hubay egyik «Csárdajelenet»-ét, majd pedig a szünni nem akaró tapsviharra ráadásul Drda «Humoresk»-jét játszotta a hatalmas tetszésre méltó ügyességgel és felfogással. Szemere Márton úr pedig cigánykiséréttel gondonkán magyar dalokat adott elő a nála ismert magyaros lélekkel, tösgyökeres érzelmi színezéssel.

Kiállításunknak nemcsak dísztermét, hanem többi helyiségeit is zsúfolásig megtöltő hallgatóság lelkes ovációban részesítette a szívhez szóló muzsikát.

Kassa városának kiállításunk iránt való lelkesedését szinte meghatározó módon mutatja, hogy május 30-ikán e város zeneiskolája rándult fel Kovrády Lajos kanonok, zeneiskolai elnök s az iskola igazgatójának, özv. Tóth Gusztávné szül. Huszka Ágnes úrnő vezetésével, hogy a jótékony cél javára kiállításunkban önálló hangversenyt rendezzen. Az előadás nagyszabású volt. A zeneiskola elhozta legjobb erőit, hogy bemutassa azt, ami legszebbet és legtökéletesebbet produkálni tud. Lustgarten Frida és Loványi Katinka úrileányok zongorajátéka, Horovics Erzsébet úrnő éneke valósággal művészi értékűek voltak. A műsornak igen impozáns száma volt Wagner Fonóda (a «Bolygó hollandi»-ból), melyet az iskola igazgatójának vezetésével adott elő a növendékek énekkara. A kivitel oly korrekt s a hatás oly mély volt, hogy a közönség kívánságára a hatalmas, nehéz számot meg is ismételték.

A műkiállítás utolsó házi-hangversenye június 2-ikán, szombaton 5 órakor volt, amelyen Schwarzenbergné Gyöngyösi Vilma úrnő és Hemerka Gyula úr négykezes zongorajátékot adtak elő. Bánó Aladárné úriasszony saját zongorakisérével magyar dalokat énekelt. Balpatoky Eszter úrileány monológot szavalt. Szemere Márton úr gondonkán magyar dalokat játszott.

Ezen záróhangversenyünkről szóló részletesebb ismertetésünket lapunk jövő számában fogjuk közölni.

Június 3-ikán, vasárnap, kiállításunk zárónapján d. u. 5 órakor **tombola** lesz a kiállítás helyiségében.

világban nem tudjuk akarunkat érvényesíteni —, akkor otthagya a világot, visszavonulunk korlátoltságunk érzetében saját világunkba, életállapotunk passzívva lesz, lemondunk mindenről, ami fejlődés, haladás, csak arra törekszünk, hogy magunkat föntartsuk s akarunkat szabadon legalább lelkünkben érvényesítsük. Ez a pesszimizmus. De hát pesszimista volt-e Arany?

Hogy pesszimista vagy optimista-e valaki, az végeredményben nem attól függ, hogy milyennek látja a világot, hanem, hogy milyen kilátásai vannak a világ számára, hogy akarata hogy akarja érvényesíteni.

Vizsgáljuk hát ebből a szempontból a kérdést! Fussuk át Arany életét röviden, amennyire szükséges, hogy lássuk költészetét e szempontból.

Arany már gyermekkorában zárkózott, elvonult, «túlérző fátyvirág» volt. A környezet maga ilyené tette, hiszen szerény, szelid öreg emberek voltak szülei. A gyermekkori játékot a régi időkről mesélő öregebb történelmi s a biblia pótolja. Az iskolában többet tudott a többenél s így a gyerekek között inkább tisztelet, mint barátság

a része. Így fejlődik ki benne egyrészt a zárkózott élet, másrészt testi gyöngeség és lelki diszpozíció alapján a melancholikus érzékenység.

Az ifjúkor ábrándos világát a nyomor, az illuziókból való kiábrándulás, tehetségeiben való hitének elvesztése, majd atyja megvakulása, anyja halála törte szét. Így minden ábrándról lemondva, egyszerű ember akart lenni: tanító, majd aljegyző lett. A hétköznapi életben megnyugodott, boldog házasságot kötött. A forradalom árja azonban őt is elragadta s ő is énekelte: «Föltámad az élet, És él a halál: Pajzsán a szabadság Szent címere áll! Eljő a reménység, És eljön a hír, Eljő a dicsőség; Rámosolyog a sír. Ujjongass ma, öröm! Él magyar, áll Buda még! Nem hint szennyet apái porára A maradék». Ot is lelkesíti a magyar kettévált hazájának egyesülése. Biztatja magát: «Hol ily tűz az ifjú s hol ily ifjú a vén, Nem lehet a nemzet sem élve-halott».

Már 1849. karácsony éjszakáján lelkének sugarát követi a temetőbe is. Hitét, lelkesedését már megint lehűtötték, széttörték a tapasztalatok: «... tapasztalásom Tárháza megtelt gazdagon:

Hadiárvák. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. május 30-ikáig a következő adományok folytak be:
A már nyugtázott összeg .. K. 40,908'48
Kir. tanfelügyelő útján: Lieb Tivadar osztópataki tanító gyűjtése .. 10'—
Összesen: K. 40,918'48

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárvák nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. május 30. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékekének elnöke.

Az eperjesi hadiárvák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:
Rendőrkapitányi perselyből .. 360'—
Ág. ev. polgári leányiskola jótékony-célú előadásából .. 700'—
Összesen: K. 1060'—
Régebbi gyűjtésünk .. 21,733'34
A gyűjtés eredménye tehát 1917.
június 2-ikán .. 22,793'34

b) az EPPERJESI LAPOK útján:
15. sz. tarackos-ezred, Miskolcz .. 10'—

Midőn ez adományokért az árvák nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívű, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik értünk is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk. Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtáz.

Eperjes, 1917. június 2. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek: a) a városi pénztár útján:

A gyűjtés eredménye június 2-ikán 2880'10
Midőn az adományokért a rokkant hősök nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesen gondolkodó, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azokról a rokkant hősről, akik értünk is szenvedtek, méltóképen gondoskodhassunk.

Eperjes, 1917. június 2. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Ott van romok közt életemnek Vezére, széttört csillagom; Ott egy szakadt fonál: ez a hit; Egy csonka horgony: ez a remény; Ily gyűjteménynek birtokában Az ifjú hogyne volna vén». Ilyen hangulatban kihalt belőle a jobb rész, elszállt lelkének ifjúsága, leteszi a latot, mert már nehéz az. Aztán meg kit is érdekel már a dal?! Híves, borongó napokon nem Homér fényes világát keresi, hanem mulattatásul a hűnyő dicsőség lantosát hívja: «... jer Ossián, A holtakat miért vered fel? Nincs többé Caledonián Nép, kit Te felgyújts énekeddel!...» S mi ahhoz Leopardi pesszimizmusa, mikor így kiált föl: «Közönyös a világ... az ember önző, falékony húsdarab, Miképp a hernyó telhetetlen, Mindig előre mász s harap. S ha elsöpört egy ivadékot, Ama vén kertész a halál, Más kél megint, ha nem rosszabb, de nem is jobb a tavalyinál».

Pesszimizmusa legmagasabb fokon tör ki, midőn kétségbeesett kacajában megírja a «Nagyidai cigányok»-át. S kicsoda keserű, lemondó hangok ömlenek a «Bolond Istók»-ból? Csodálatos, ragyogó tájakon vezet végig, hogy annál

Erdőbénye szab. kir. város Bártfán 86-évi május 30-ikán ment végbe. rokonsága gy.

Házasság gy.-ezred zászlós örök hűségét

Női keres Eperjesi Keres iskolával kap

szaktanfolyam tek a beiratás

1-jéig történelmi tanfolyam igaz

kezelés alkalmával Felvétetnek a

leányiskola avas a felső leányi

elvégezték. Az elő, csak az es

az engedélyezte kerülne ki. Az

igazolni nem töltött nők felv

A felvételi viz elején tartatna

A gyöng Gallé Marcell j

a gyöngyösi tüz ségünkbe küld

szíve mindenke nyomorúságon

készsége sem áldozatkészség

rendeltetése be

Hadikölc

megyénk kir. Takaré- és H

mellett gyermek hadikölcsönt j

ügyelőnek ug jegyzése 600 k

és Hitelszövetk jegyzési módo

nél heti részle jegyezhető ha

terjesztés és f tanítóságának

sőt a halhatat mélységet. S a

könnyű pehely elvész csodás s

hogy halandó öntudatban?»

is kívánja, hog ez a kötelessé imádni tanulja

Ómaga ne érzi magát a t

hanem minden vall», mint ezt

napján: «Áldj Adván öreidül

elhárítani pályá akadályát, Áld

Ó álda meg, A vallás nál

nem is nyers m igazi világnéze

beszélőköltemé feladatául azt

A „MODIANO-CLUBSPECIALITÉ”
SODORNI VALÓ SZIVARKAPAPIRRAK ÁRA

1 KÖNYVECSKÉBEN 60 LAP VAN.

20 fillér.

Minden könyvecskén rajta van e védjegy és a gyáros aláírása.

Modiano

Vége

A Fischer a FISCH központi

Erdőbényei *Németh* László ügyvéd, Bártfa szab. kir. város ny. polgármestere május 27-ikén Bártfán 86-éves korában meghalt. Temetése május 30-ikán a társadalom igaz részvéte mellett ment végbe. Halálát nagy családja s kiterjedt rokonsága gyászolja.

Házasság. Ifj. *Ferdinó* Béla, a 29. honv. gy-ezred zászlósa a mult napokban esküdtött örök hűséget *Balla* Ágothának Zólyomban.

Női kereskedelmi szaktanfolyam. Az Eperjesi Kereskedők Társulatának az ev. polgári iskolával kapcsolatos egyéves női kereskedelmi szaktanfolyamán az 1916/17. tanévre megkezdődtek a beiratások. Előjegyzés a tanfolyamba júl. 1-jéig történhetik az ev. polg. leányiskolában a tanfolyam igazgatójánál d. e. 11—12-ig. Jelentkezés alkalmával 10 kor. beiratási díj fizetendő. Felvétetnek azok, akik a polg. vagy felsőbb leányiskola avagy a gimnázium negyedik és akik a felső leányiskola második osztályát sikerrel elvégezték. Azok, akik nem jegyeztetik magukat elő, csak az esetben számíthatnak felvételre, ha az engedélyezett létszám az előjegyzettek közül nem kerülne ki. Az iskolázottságukat bizonyítvánnyal igazolni nem tudó, tizenhatodik életévüket betöltött nők felvételi vizsgálat alapján vehetők fel. A felvételi vizsgálatok június végén és szept. elején tartatnak.

A gyöngyösi tűzkárosultak javára. *Gallé* Marcell jernyei plébános 240 kor.-t gyűjtött a gyöngyösi tűzkárosultak javára s azt szerkesztőségünkbe küldötte. A jernyei plébános nemes szíve mindenkor megnyilvánult, ha szegénységen, nyomorúságon segíteni lehetett s hívei áldozatkészsége sem maradt soha lelki vezetőjük áldozatkészsége mögött. A megküldött 240 kor.-t rendeltetése helyére juttatjuk.

Hadikölcsön-jegyzés. *Szabó Elemér*, vármegyénk kir. tanfelügyelője az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél heti törlesztés mellett gyermekei részére összesen 3000 kor. hadikölcsönt jegyzet; *Mikó Imre* kir. s.-tanfelügyelőnek ugyanily módon való hadikölcsön-jegyzése 600 kor. Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete által bevezetett azon előnyös jegyzési módot, mely szerint a Hitelszövetkezetnél heti részletekben való törlesztés mellett is jegyezhető hadikölcsön, annak előnyeinek fogva terjesztés és felkarolás végett ajánljuk a vírm. tanítóságának figyelmébe.

sőt a halhatatlan költő sem tudja megfejteni e mélységet. S a filozófus? ... az értelem mérőnija könnyű pehelyként száll, fönnakad s a gondolat elvész csodás sejtelenben. De egyáltalán «lehet-e, hogy halandó szem nézze A szellemvilágot teljes öntudatban?» A reális Arany nem keres és nem is kívánja, hogy keressünk, spekulációkat. Nem ez a kötelesség, hanem: «Hogy a hitlen ember imádni tanulja A köd oszlopában rejlő Istenséget».

Ómaga nem übermensch, «aki feloldozva érzi magát a természet s jogrend törvényei alól, hanem minden emberi és isteni törvényt szentnek vall», mint ezt tanítványának is kifejti Domokos napján: «Áldjad a jó Istent, ki megáldja téged, Adván őreidül szerető szülőket, Adván eszközöket elhárítani pályád' — Annyi más futónak nehéz — akadályát, Áldjad Istent, hanem óvakodj', amivel Ő álda meg, saját érdemedül róni fel».

A vallás nála nem kirívó morális irányzatosság, nem is nyers motívum költői alkotásaiban, hanem igazi világnézet és életeszemély. Különösen elbeszélőkölteményeiből tűnik ez ki, hol a vallás feladatául azt tűzi ki, hogy a magasabb erkölcsi

Koszorúmegváltás. A Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezete 50 koronát küldött szerkesztőségünkbe *Bleuer* József felügyelőbizottsági tag halála alkalmából koszorúmegváltás címén.

Nyugdíjpótló államsegély. A vall.- és közokt.-ü. miniszter özv. *Kassencsák* Vazulné szül. *Ilykovich* Ilona eperjesi lakos, tanítóözvegy részére a f. évi január 1-jétől június végéig terjedő időre 100 kor. nyugdíjpótló államsegélyt engedélyezett.

Az eperjesi hadiözvegyek és -árvák alapjának gyarapítására az evang. polgári leányiskola szépen sikerült két előadást tartott máj. 25-ikén és 26-ikán a Kollégium dísztermében. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a műsor, melyet az iskola fiatal növendékei nyújtottak, nemcsak érdekes és élvezetes volt, de nem egy pontjával a magasabb igényeket is kielégítette. Élveztek különösen *Balpataky* Magda IV. o. növendék énekét. *Wohanerné Hoffmann* Olga tanárnő zongorakiséréte mellett mély érzéssel dalolta *Emőd*—*Szirmai*: «Ha majd egyszer mindnyájan visszajönnek» című dalát. Megérdemelt tetszést aratott továbbá *Mosánszky* Mária IV. o. növendék, aki több háborús költeményt szavalt el az igaz érzés hangján. És szépek voltak azok a részletek, amelyeket *Arany*—*Sztojanovics*: «Rege a csodaszarvasról» című daljátékából adott elő az iskola énekkara. *Arany* János születésének századik esztendejére emlékeztetett különben a műsor másik két pontja is: a nagy költő egyik kisebb költeményének, a «*Juliska* elbujdosása»-nak előadása, amit nagyon kedvesen végzett *Gerő* Lili I. o. tanuló és *Lévay* «*Arany bölcsője*» című művének szavalása, amiben ismét *Balpataky* Magda IV. o. növendék szerepelt. A műsor összeállításáért és az előadások rendezéséért különös dicséret illeti a tanárikart. A négykezes zongorajátékok, a magánszólamú és karénekek pedig *Novák* József és *Wohanerné Hoffmann* Olga tanítása eredményességének bizonyítékai. *Tordai* Grail Erzi «*Tisztelet a hősöknek*» című bájos allegorikus képének hatása alatt a közönség a szereplőkkel együtt rebegte a Hungáriát megszemélyesítő *Draskóczy* Zsizi

világrendet, Isten kezét mutassa az embereknek. Epikus költeményeiben a jó elnyeri jutalmát, a rossz megbűnhődik. A bűnhődés sohasem anyagi, testi, hanem a lelkiismeret megszólalása, az elme megháborodása. Ez pedig a legrettenetesebb bűnhődés. Ha azonban megtér valaki s bízik Istenben, boldoggá lesz, mint *Imre* gazda (Első lopás).

Láthatjuk tehát, hogy *Arany* nem volt pesszimitista. Az önzetlen élet nem hiábavaló és nem céltalan: «Nem hal meg az, ki milliókra költi Dús élte kincsét, ámbár napja múlt; Hanem lerázván, ami benni földi, Egy éltető eszmévé finomul, Mely fönnmarad s nőttön nő tiszta fénye, Amint időben, térben távozik; Melyhez tekint fel az utód erénye: Óhajt, remél, hisz és imádkozik». Ami pedig optimistává teszi, az a hit abban, kiről oly szépen énekl:

«Ki ruházta fel a mezők liliomát?
Ki visel hú gondot az égi madárra?
Útban bújdosónak ki vezéri nyomát?
Kit nevez atyjának az atyátlan árva? —
Él még a jó Isten! Ő engem is szeret,
Magadja, ha kérem, a mai kenyeret!»

Járossy Andor.

IV. o. tanuló ajkán elhangzó áldást a honi tűzhelyet megvédő hősökért és lelkesen énekelte a Himnuszt. A jótékony célra a következő felülfizetéseket nyugtázhatjuk: 20 kor.-val: *Bujanovics* Gyuláné, dr. *Csatáry* Zsigmondné, *Faragó* József, *Glasner* Mórné, *Eperjesi* Bankegyelet, dr. *Schmidt* Gyula; 17 kor.-val: *Görgey* Ernőné, *Lefkovich* Mór Kissáros; 14 kor.-val: dr. *Sztehlo* János; 10 kor.-val: dr. *Balpataky* Imre, *Badjura* alezredes, *Draskóczy* Lajos, *Kapi* Gyula, *Mussoni* Antal, *Schönwiesner* János, *Williger* Pál, *Magyar* Lányok Önképzőkör; 7 kor.-val: *Mayer* Lajosné, *Vogel* Béla; 6 kor.-val: *Mayer* Endre, *Tauth* Viktorné; 5 kor.-val: *Tahy* József, *Gerő* Mihályné, *Elzász* Miksáné, *Krausz*né, *Lukács* Mariska, *Mosánszky*né, *Rosenberg* Teofil, özv. *Szemere* Dezsőné, *Tardy* József; 4 kor.-val: *Liptai* Lajos, dr. *Máriássy* Béla, *Spanner* Pálné, *Szabó* Gézáné, *Vöröss* Sándor; 3 kor.-val: dr. *Deák* János, *Bánó* Aladár, *Bielek* László, dr. *Holénia* Gyula, *Oszwald* Béla, dr. *Maléter* István, dr. *Oszwald* Tivadar, *Kissóczy* Mátyás, dr. *Flórián* Károlyné, *Eröss* Dezsőné, *Gubcsó* Gyuláné, *Mikulik* testvérek, özv. *Adriányi* Kálmánné, *Halbsch* Gusztávné, *Zaitz* Tivadarné, *Gerő* Mihály; 2 kor.-val: dr. *Propperné*, *Holénia* Béláné, *Feketéné* *Hoffbauer* Izabella, *Dúzs* Mária, *Bártfai* *Szabó* Elemér, dr. *Obetkó* Dezső, *Fiedlerné* *Kisszeben*, *Gönczy* Gábor, *Perényi* Vilmos, *Szemere* Márton, *Villecz* Jánosné, *Sándor* Izabella, *Sándor* Mária, *Sándor* Elek, *Palkovits* Emilné, *Imréné*, *Fleischmann* Mórné, *Lukács* Samuné, dr. *Strausz* Zsigmondné, *Kösch* Árpádné, *Kun* Mancsi, *Hartmann* Albertné, *Molitor* Gusztávné, *Lutocska* Dániel, *Schimkovics* Mária, *Blaschek* Mária, *Jelenik* Emma, *Móroc* Karola; 1 kor.-val: *Horovitz* Simonné, *Berta* Mária, dr. *Mikler* Károlyné, dr. *Markó* Sándorné, *Flachbarth* Jenőné, *Renvers* A., N. N., *Peskó* Ödön, N. N., *Huszovszky*, N. N., N. N., *Molitorisz* Mariska, *Lóvy* Salamon, *Popp* Fülöp, *Weisz* Jónásné, *Kissóczy* István, *Szánik* Ernőné; 20 fill.-t: N. N. Az összes bevétel 973 kor. 50 fill.-t tett ki. A kiadások levonása után jótékony célra maradt 809 kor. 62 fill., amely összegből 700 kor. az eperjesi hadiözvegyek és -árvák javára, 109 kor. 62 fill. a polg. iskolai tanárok hadiözvegyei és -árvái javára adatott. Hálás köszönet illeti *Pálesch* Árpád urat, aki az ünnepélyt megelőzőleg volt szives a jegyek árúsítását elvállalni, úgyszintén *Divald* Lajos urat is, aki az előadáshoz szükséges díszleteket az iskola rendelkezésére bocsátotta.

Nyugtázás. A sárosvárm. *hadiemlék- és műkiállítás*on a jegypénztárnál folytatólag felülfizettek még: 30 kor.-t *Holénia* Béla; 20 kor.-val: dr. *Maibaum* Artur, *Herz* Frigyes; 19 koronát *Ghillány* Imre; 17 kor.-val: *Kalmár*, *Mussoni* Antal és neje; 10 kor.-val: *Ismeretlen*, *Illykovits* Győző, *Ardó* Gyula, *Olvashatlan* név, *Újvári* Béláné, dr. *Propper*, özv. *Matkovics*né; 7 kor.-t *Gellért* Lajos; 6 kor.-val: *Szabó* Elemér, özv. *Holländer* Jenőné; 5 kor.-val: *Zahler* Miksa, N. N., *Ilykovics* Hilár, *Grega* János, *Ritter* János; 3 kor.-val: *Schreiber* Ignác, *Haurilcsák*, *Bianchi* Leo, *Divald*; 2 kor.-val: *Lóvy* Ferenc, N. N., N. N., özv. *Venetianer* Miksáné, özv. *Zelenka* Pálné, *Vadász*; 1 kor.-val: özv. *Bacsinszky* Ferencné, N. N. A felülfizetésekkért hálás köszönetet mond — *Eperjes*, 1917. június 2-ikán — *Bujanovics* Gyuláné r.-b. elnök, dr. *Propper* József r.-b. pénztáros.

Vége a kávéhiánynak!!

A Fischer-féle Folyékony pótkávé kapható nagyban a FISCHER-féle FOLYÉKONY PÓTKÁVÉ R.-T. központi eladási irodájában: Budapest, I., Átlós-út 22-24-26-28.

Fischer-féle pótkávé

és édesítse meg egy kocka cukorral. Kitűnő ízű, tápláló reggelihez jut és a cukorral is takarékoskodott. ::

Telefon: 10-22.

Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben. :

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:
A gyűjtés eredménye
1917. június 2-ikán .. 48,859 kor. 14 fill.
Eperjes, 1917. június 2. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

SZÉCHENYI-KÖR.

Új alapító-tagok. Dr. Hodossy Sándor, Újházy Iván, báró Uslar-Gleichen Ottó és Lamparter Rezső urak 200 koronával a Széchenyi-kör alapító-tagjainak a sorába léptek. Nagylelkű alapítványukért fogadják a Széchenyi-kör elnökségének leghálásabb köszönetét.

HIREK.

Az öröm és a bánat.

(Ezópusi mese.)

A bánat egy szomorú fűz alól jött, az öröm pedig egy orfeumból. Az öröm piros köpenybe volt burkolózva és a fején csörgősapkát viselt; a bánat ellenben fekete palástot vonszolt maga után és egy régi, törött cilinder volt a fején.

Az öröm, mint illik, nevetve fogadta a bánatot és ezt kacagta:

— Isten hozott, megvéhnéd slendrián; amint látom, életed elkoptott és mégis egyre kísérteni jársz!

A bánat ezekre a szavakra komoran hajtotta le fejét és imígyen nyitotta töprengésre keserű száját:

— Mi lehet boldogítóbb a Nirvánánál és mi kedvesebb egy harangkötélnél, ha nemes célok szolgálatában áll?

— Már megint ilyen átkozott gondolatokkal terheled búsongó fejed! Ez mégsem járja! Az én átkozottul jó szívem nem nézheti vergődésedet Fáj a szenvedésed. Szeretném vén bohém fejedből kiverni azokat a gondolatokat, melyek annyira kínoznak, gyötörnek. — Ezeket az öröm mondotta.

A bánat pedig kérdőjelet csinált magából és ezeket a szavakat szomorkodta ki:

— Tenedek még mindig nincsen a fejed búbján csont! Olvastad Schopenhauert, Reviczkyt? ...

Az öröm sajnálkozással nézett rá:

— Vén gyermek! Az élet tele van örömmel. Látod, a kávéházak most is telve vannak, a vendéglőkben irgalmatlanul játszik a cigány;

ridegebben, annál zordabb cinizmussal mutassa be a vén csősz vegetatív életét, temetését, keresztelést, az éneklő meser káromkodását, önzését, a részeges komaasszonyt, aki a gyerekeket a paphoz viszi keresztelésre. A pap a fiút lánynak, a lányt fiúnak kereszteli, — földolog az, hogy a pénzt zsebreavágta. A részeg asszony meg hazatér, de a gyermekeket részegségében az árokban hagyja, hová a sok pálinka húzta le fejét.

Igazi, mély pesszimizmus ez, megundorodás a világtól, hitnek, reménynek elvesztése, a fatalizmus a sors végzetébe. (Évek, ti még jövendő évek!) Azonban keserű fájdalma a rezignációba süllyed s lassan-lassan elcsöndesedik az őrjöngés, mely úgy elfogta, mint a szőlősgazdát, ki jégveréskor botjával segített pusztítani a szőlőt: «No, hát no, Uram Isten! Csak rajta, hadd lám, mire megyünk ketten». A fájdalom hangja átmeleg a humorba. (Jóka ördöge, Vidám költeményei). Egy jobb világban való erős hit megmenti a pesszimizmustól: «Féltétek Istent, emberek! Az élet számvetése csal!» S abban a szomorú időben (1850.), mikor a kétségek talán legjobban gyötörték, végigtekint az emberiség történetén s felsóhajt: «Oh, a világ története Szomorú egy tanulmány! Mint buborék tűnik

mindenütt zene és kabaré. Itt nincsen deficit, itt nincsen krach... A szenvedés pedig, ha lehet ilyesmire beszélni, csak azért van, hogy felszínre hozza az öröm gyöngyeit.

A bánat bambán nézett az örömré:

— Mi ez: életvidámság, ujjongás, hangverseny, ének, színház, mozi-kabaré? Az én szótáramból az ilyesféle szavak kieseztek!...

— Ha nem érted mindezeket, csak gyere velem: én majd útmutatással szolgállok. — Így szólt az öröm és már előre örült, hogy megmentett egy embert az élet számára.

Elindultak. Sokáig mendegéltek, míg végre elértek egy palota elé. Falán hatalmas plakátok díszlegetek és rajtuk e betűk: «Az élet tava». Bementek. Nagy, kivilágított terem fogadta őket, hol minden percet hegedű kísért és minden helyet fojtott levegő. Az öröm leültette a bánatot, pezsgőt hozatott és a bánat poharába öntötte. Iddogálni kezdtek. Alig ízlelték meg az italt, a bánat hirtelen megszólalt:

— Valamikor rég én is ilyen italt ittam és ilyen termekben fürödtem. — Azután nem szólt a bánat egy szót sem, hanem szép lassan, búcsúzás nélkül távozott.

Az öröm grimásza szedte ráncait és megvetéssel nézett a távozó után:

— Ez volt az az ember, kire a szívemet pocskoltam s akinek pezsgőt kínáltam, hiszen ez egy raffinált alak, kit kidobtak az utolsó korcsmából is!

A bánat meghallotta az ajtónál a szavakat és gúnyosan mosolygott az örömré:

— Engemet már és téged még csak...

Így az öröm és így a bánat.

Marencsin Zoltán.

A sárosvármegyei hadiemlék- és múkiállítás ma, június 3-ikán zárul.

Bizonyára nagy fájdalmára a közönségnek, amely oly nagy gyönyörűséget lelte benne. A zárás napján a rendezőbizottság nagy tombolat rendez, és pedig kedvező időjárás esetén a püspöki palota udvarán. Ehelyütt kéri a kiállítást rendező bizottság a kiállító közönséget, hogy a kisebb kiállított műtárgyakat, ha azokat maguk akarják elvitetni, már hétfőn (június 4-ikén) délelőttől kezdve vigyék el.

fel ott Nép, nép után kimulván; Jaj annak, mely már tündökölt! Annak közelg halála, Elsimul a víz tükre és Új hab tolul reája». Vigaszt talál azonban: «Isten egészbe működik, Egészre fordít gondot... Bölcs Isten az, ki rendel; az ember tiszté, hogy legyen Békében, harcban ember. Méltó képmása Istennek S polgára a hazának, Válassza ott, válassza itt, A jobbik részt magának!» Kezd már bízni a jövőben is, hiszen a bukás természetes volt s amit ő beteljesülni gondolt: «Üres kép, játszi sugár, mit olykor szeme lát...» Éppen ezért mély hit szólal meg «Itthon» című költeményében: «Gyermekszívvel, öntudatlan Nyugszom meg e gondolatban, Hogy övéit el nem hagyja, Ki mindnyájunk édes Atyja». Ősszel is észreveszi, hogy nem enyészik el semmi végleg, hanem minden megújul s tűnődve sóhajt fel: «Csak te nem derülél fátyolos kedelyem?... Tavaszod megtértét soha nem reméljem?...» A sors csapásai közt úgy találja: «Fájdalom a boldogságnak Egyik alkatrésze». Csak ritkán tér vissza a csüggedés pillanata: «A fásult kebelnek nincsen költészete».

Talán észrevehetjük, hogy mi az, ami Aranyt megmenti a pesszimizmustól. Nem más, mint

Hősök jutalma. A király az ellenség előtt tanúsított hősie magatartásáért *Illykovi*s Jenőt, a 10. honvédegyezred hadnagyát, a III. oszt. katonai érdemkereszttel tüntette ki.

Fábry Viktor az eperjesi ág. h. ev. magyar-német egyház lelkésze. Pünkösöd első napján d. e. 11 órakor választotta papját az ev. eperjesi magyar-német egyház. Két jelöltre adták szavazataikat a hívők: Fábry Viktora, kolozsvári segédlelkész, hitoktatóra s Endreffy Jánosra, lajoskomáromi, jelenleg tábori lelkészre. A szavazó-urnából Fábry Viktor neve került ki győztesként. 133 szavazatot kapott, míg Endreffy csak 72 szavazatot. 7 szavazatot a szavazatszedő elnökség megsemmisített. A szavazást Liptai Lajos főesperes és Bánó Aladár felügyelő vezették. A szavazás a templomban folyt le.

Rangfenntartás. *Szathmáry* Géza ezredes, a przemysli hős részére, minthogy jelenleg hadifogoly, a vezérőrnagyi állást a májusi előléptetések alkalmával fenntartották; hasonlóképen *Nittner* Róbert 66. gyalogezredbeli őrnagy részére az alezredesi állást.

Katonai kinevezés. A király *Könyai-Kiss* Róbert 67. gyalogezredbeli őrnagyot alezredessé nevezte ki.

Pénzügyi kinevezés. A pénzügyminiszter *Kuzma* József bártfai m. kir. adótitust, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a X-ik fizetési osztályba nevezte ki.

Érettségi vizsgálat. Az eperjesi kir. kath. főgimnázium rendes érettségi vizsgálatára csak nyolc tanuló maradt, akik közül három jelesen s három jól érett lett. Jelesen érettek: Bohárcsik Pál, Novoveszky András és Pethe László.

Halálozások. *Bleuer* József nagybíró május 26-ikán d. u. 5 órakor, életének 64 ik évében, rövid szenvedés után meghalt. Temetése a legnagyobb részvét mellett május 29-ikén d. u. 4 órakor a róm. kath. egyház szertartása szerint ment végbe. Dr. Krausz Béla kiváló operateur, ezredorvos apósát gyászolja a boldogultban. A családon kívül a Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezetének igazgatósága is — melynek felügyelő-bizottsági tagja volt — gyászjelentést adott ki.

megnyugvás, reménység, hit egy jobb világban, abban, hogy a rossz is a jóért van, a fájdalom boldogságért, minden egy tökéletesebb, eszményi világgá.

Fiacskájának szívébe is ezt a hitet plántálja: «Oh remélj, remélj egy jobb hazát! S benne az erény diadalát: Mert különben sorsod és e föld Isten ellen zúgolódnai költ». Igaz, hogy a hit nem él már «épen» benne ekkor, de felfogásai tisztultával, tökéletesedésével újra szól: «Nem mindig ember, aki sorsot intéz; Gyakran a bölcs is eszköz, pusztá báb; S midőn lefárad az erőtelen kéz, A végzet tengelye harsog tovább; Csüggedve olykor hagyja lomha gépül Magát sodorni az ember fia: De majd, ha eszmél s öntudatra épül, Feltűnik egy magasb harmónia». De hát mi az a magasb harmónia? Itt kérdés, mi a hit, ennek tárgya. Ezt szerinte nem lehet meghatározni, csak érezni, sejteni: «Csodálatos szellem! egy a mérhetetlen Éggel, amely benne tükrözdik alattam! Egy csak a fonségben és a terjedetben. És mivel mindenik oly megfoghatatlan, Az ember... a költő (mily bitang ez a név) Hitvány koszorúját, reszketvén, elejti, Ég, mintha lábait szentegyházba tenné, Imádvá borul le, mert az istent sejt». A véges ember,

CSEMEGÉK, CUKORKÁK
LEGJOBB MINŐSÉGBEN

KLEIN JENŐNÉL

BODEGA

FŐUTCA : TELEFON
46. SZ. : 162. SZ.

MA

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS
WICK GYULA.

A lap szellemi részét
vonatkozó közlemény
Flórián-utca 4. szám a
küldendő.

A testi

Ama problematik e világrengető, kegye felszínre hozott, előtt számtalan oly régen már csak mint a mu ben. Sajnos, a hábo fronton és az ellensé ken grasszál, — ére fertőző kór pusztít ságos felfogás és s fegyelem meglazult denen. A falu egys és könnyű meggazda sok pénzre tett szer hatalom — s neki m van —, nem akar, i megszokott társadal s logikátlan gondoll magát mindenem.

E ragályos kór fi Hatását már érezhe nélkül felnött suhar jobbérésű egyént példájuk követőkre jó anyag és ezeket akkor, ha a nagyok hetik s cselekedetei

Erős kezekre s a testi büntetés alk A ma romlottságába Ma nem a szavak, éljük. Cselekednünk pedig úgy, hogy mu nek, de a köznek is ható szavakkal, erl nem lehet az elzüll sikamlós, lejtős úton falu fiatalságának — sokszor vérig sértő, tétlen osztja azon né telenségén, romlásár lehet segíteni. Olyar oldásra vár.

Édes hazánk gerl nép alkotja. Ha már gyökeret vert a ma képe varázsolódik lel osztályunk legalsó re óriási vagyont szere a családi fegyelem t legtöbbszőr maga is hogy a családfő ninc és szabad lett s nem

Iskolás-gyermekel sem az ma, mint vol metlenek s ennek kó kielégítő. A szóval va telen s hatásvényű. átal érhető el ugyan össze sem hasonlíthat megelőző idők tanítás ban nevelkedett béres csemete csak a testi

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete.

A testi büntetésről.

Ama problematikus kérdések között, melyeket e világrengető, kegyetlenül emberpusztító háború felszínre hozott, előtérbe tolt s megoldásra vár számtalan oly régen elfeledett kérdés is, mely már csak mint a múlt emléke él emlékezetünkben. Sajnos, a háború vandalizmusa nemcsak a fronton és az ellenség által megszállott területeken grasszál, — érezhető az itthon is. Valami fertőző kór pusztít az emberiség között. Sajátos felfogás és szellem lett uralkodóvá. A fegyelem meglazult és a pénz lett úrrá mindenben. A falu egyszerű népe is — a ma, gyors és könnyű meggazdagodás korszakában — pénzre, sok pénzre tett szert. Érti, tudja, hogy a pénz hatalom — s neki ma e hatalomból vékaszámra van —, nem akar, illetve nem is tud az eddig megszokott társadalmi keretek közt mozogni, s logikátlan gondolkodásával könnyen túlteszi magát mindenben.

E ragályos kór fiatalságunk között is pusztít. Hatását már érezhetjük. A szabadon, iskola nélkül felnőtt suhancok duhajkodásai minden jobbérzésű egyént megbotránkoztatnak. Rossz példájuk követőkre talál. Az iskolás-növendék jó anyag és ezeket büszke önértet tölti is el akkor, ha a nagyok, a falu hősei példáját követik s cselekedeteiket majmolhatják.

Erős kezekre s a fegyelem végső eszközére, a testi büntetés alkalmazására van szükségünk. A ma romlottságában ehhez kell folyamodnunk. Ma nem a szavak, hanem a tettek korszakát éljük. Cselekednünk és dolgoznunk kell, még pedig úgy, hogy munkánkból ne csak az egyének, de a köznök is haszna legyen. Szép, szívreható szavakkal, erkölcsi prédikációkkal most nem lehet az elzúllás útjára tért fiatalságot a sikamlós, lejtős úton megállítani. Aki ismeri a falu fiatalságának — ezen indolens tömegnek — sokszor vérig sértő, kihívó viselkedését, az föltétlen osztja azon nézetemet, hogy a ma erkölcselenségén, romlásán csak erélyes eszközökkel lehet segíteni. Olyan probléma ez, mely megoldásra vár.

Édes hazánk gerincét a falun élő földművelő-nép alkotja. Ha már most az ott élő fiatalságban gyökeret vert a ma romlottsága, a jövő szomorú képe varázsolódik lelki szemünk elé. Társadalmi osztályunk legalsó rétege ma könnyű munkával óriási vagyont szerez. A családfő bevonulásával a családi fegyelem teljesen meglazult. Az anya legtöbbször maga is nevelésre szorul, s most, hogy a családfő nincs otthon, teljesen független és szabad lett s nem törődik gyermekeivel.

Iskolás-gyermekeink szorgalma, buzgóssága sem az ma, mint volt a békés időkben. Figyelmetlenek s ennek következtében tudásuk sem kielégítő. A szóval való megdorgálás eredménytelen s hatátnélküli. Szigorú nevelés és oktatás által érhető el ugyan valami eredmény, de ez össze sem hasonlítható e szerencsétlen háborút megelőző idők tanítási eredményeivel. Az istállóban nevelkedett béresgyerek, az atyját nélkülöző csemete csak a testi büntetést respektálja.

A berlini városi közoktatásügyi bizottság az ifjúság eldurvulása, erkölcsének elzúllása miatt hozott határozatában azt is kiemelte, hogy a tanítókat törvényesen megillető fenyítő jog ne korlátoztassék. A testi büntetést nálunk is törvényesíteni kell és érvénye meg ne szűnjön mindaddig, míg a mostani züllött állapot tartani fog, míg a viszonyok meg nem javulnak. Rendkívüli idők rendkívüli nevelési eszközöket tesznek szükségessé. Egy kellő mértékkel és alkalommal alkalmazott testi fenyíték legtöbbször elejét veszi s szükségtelenné teszi a későbbi beavatkozást.

A mi vállainkon a teher, a mi szent kötelességünk, hogy a derékbatört fának galyait összeszedjük és ismét egy egészet alkossunk. A jövő generáció nevelése most e rendkívüli időkben nagy odaadással, körültekintéssel és ahol szükséges, erélyes szigor alkalmazásával eszközözendő. A munkálkodásnak tág tere nyílt most meg előttünk. Itthon a front mögött is össze kell fognunk s még csírájában kell elfojtanunk minden rossz és téves irányzatot. Ha lelkiismeretünk sugallatához híven teljesítjük kötelességünket, az eredmény nem maradhat el.

Fogjunk munkához! Éltesse bennünket az az édes remény, lelkesítsen az a bekövetkezendő szebb jövő, mely majd új szellemet, új világrendet, valódi kulturát terem!

Szeghő István,
áll. isk. ig.-tanító.

Irodalom.

Tankönyv-engedélyezés. Az iskolai képzés sikerének és az ismeretek nyújtása eredményességének egyik feltétele a jó tankönyvekkel való rendelkezés. Ily művek írása pedig állandó szükséglet képez, mivel a haladó kor vívmányai és tapasztalatai nem hagyhatók figyelem nélkül, és szükséges is, hogy azok az alkalomhoz képest felhasználtsanak, vagyis a tankönyvek ezáltal javíttassanak, kibővíttessenek s egyáltalában a kor kívánalmához képest módosíttassanak. Ez a fejlődési folyamat érlelte meg kétségtelenül Szabó Elemér, vármegyénk kir. tanfelügyelőjében azon gondolatot, hogy a vármegye népművelés és a tanítók munkáját megkönnyítendő, megírja Sárosvármegye földrajzát az elemi iskolák használatára. Vármegyénk kir. tanfelügyelője ezen feltett szándékát nem titkolta már idejövetelekor, aki fölötté ambíciójának tekintette, hogy hivatalos iskolalátogatásai folytán beutazva a vármegyét, azt közvetlen szemlélet mellett megismerje, hogy így annál hűbb képét adhassa vármegyénknek földrajzi tankönyvében. Eltökélt elhatározásának eleget tevén, immár kézbe vehetjük tankönyvét, melynek sikeres megírását misem igazolja jobban, mint azon hivatalos bírálat, melynek alapján vall.- és közokt.-ü. miniszterünk a művet engedélyezte. A bíráló a bevezető soraiban a következőket mondja: „Kezdő, vagy más vidékről új megyébe került tanító földrajztanítása a népiskola III-ik osztályában mindaddig nem lehet sikeres, amíg az új megyéjét közvetlen szemléletei, utazásai és tanulmányai útján behatóan meg nem ismerte. Ezt a tényt a bírálat alatt levő mű szerzője, Szabó Elemér kir. tanfelügyelő megyebeli iskolalátogatásai alkalmával szintén tapasztalta, azért a jelen művével arra törekedett, hogy a nép-

iskola III-ik osztályát vezető tanítók számára biztos kalauzt adjon, amelynek segítségével földrajztanításukat könnyen és sikeresen végezhessék. Ezen okból a bíráló Szabó Elemér kir. tanfelügyelő művét hasznosnak és szükségesnek tartja s azt hiszi, hogy vele együtt minden sárosvármegyei tanító a mű megjelenését örömmel üdvözli.“ Majd a részletekre való kiterjeszkedés után a következőket mondja a hivatalos bíráló: „Sárosvármegye részletes ismertetését a szerző nagyon helyesen Eperjes sz. kir. és rendezett tanácsú város leírásával kezdi. Itt a legkiválóbb középületek, ezek célja és rendeltetése, történeti, kulturai és természeti vonatkozások, mind helyet foglalnak a város leírásában. Mindez, sőt több is megtalálható a szerző kidolgozásában, azonban a legértékesebb anyag kiválasztása a tanítók munkája leszen. A város leírásához Eperjes város térképe van mellékelve, a szöveget pedig szemléltető képek élikélik. Mindezek a tájékozást és megértést elősegítik. Eperjes város leírását követi az eperjesi, lemeszi, kisszebeni, héthársi, bártfai, giráltsi és felsővízközi járások leírása. Ezt a szerző ismét analitikus tanmenetben végzi. Ugyanis minden járásnak a leírása a fekvéssel kezdődik, ezt követi a járás földjének a felszíne, vizei, időjárása, terményei, lakói, foglalkozás, nyelv és vallás szerint. Ezután kerül sorra minden járásnak minden községe utak szerint; szám szerint 375. Azonban itt már minden járásban a jelentősebb községek ki vannak választva s ez már tetemesen megkönnyíti a tanítók munkáját. A járások leírásában Rákóczi nagy fejedelmünknek és a mai nemzeti nagy küzdelmeinknek emlékei vannak megörökítve, amelyek mind alkalmasak a magyar hazafias szellem felébresztésére, ápolására és megszilárdítására. Az egész művet a szerző az Utasítás értelmében Magyarország nagyon rövid áttekintésével fejezi be. E címben a szerző a tanulókat még egyszer egész lelkesedéssel a haza iránt való szeretetre, a dicső őseink példájának követésére, az amerikai kivándorlás megakadályozásának céljából a hazai földhöz való ragaszkodásra buzdítja. E célból a szerző Vörösmarty M. Szózatának két szakaszát is felhasználja, amit helyeselni lehet.“ Mindezen kiemelkedő szavak beigazolják azt, hogy vármegyénk kir. tanfelügyelője helyes pedagógiai érzékkel és szakavatottsággal írta meg művecskéjét, mely immár engedélyezetten rendelkezésünkre áll. Fokozza a mű érdekességét, mint az a fentebbi sorokból is kiténik, hogy a legutóbbi vármegyénkben lefolyt háborús események is benne foglaltatnak. A könyv címe: Sárosvármegye földrajza, a földrajzi előismertekkel együtt. Vezérfonal és segédkönyv az elemi iskola III-ik osztályát vezető tanítók számára, írta Szabó Elemér kir. tanfelügyelő. Kilenc képpel, Eperjes szab. kir. város tervjával és a vármegye térképével. Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkiadóvállalat Budapest. 1916. A könyv ára 72 fillér. A mű beszerezhető a helyi könyvkereskedőknél is. A miniszteri engedélyezés kelte és száma: 48,248/1917.

Wick Gyula.

Endrődi Sándor a gyermekeknek.

Kitűnő költőnk ma már ritkábban nyúl tantá-
hoz, legtöbbször még a gyermekek számára
ír egy-egy verset a Jó Pajtás-ba. Benedek Elek
kedves gyermeklapjának legújabb, május 27-iki
számába is írt egy bájos verset, amelyet hama-
rosan szavalgatni fognak minden gyermek-
szobában. Ugyanebbe a számba még mesét írt
Elek nagyapó, Szemere György folytatja regé-
nyét, Lakatos László érdekes cikket írt, Márton
Lajos szép képet rajzolt Elek nagyapó verséhez,
Zöldi Márton elbeszélést ad, Benedek Elek

folytatja „Rókané komámasszony” mulatságos kalandjait. Tarka mese, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PÁJTÁS-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 3 kor, félévre 6 kor., egész évre 12 kor. Egyes szám ára 24 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a JÓ PÁJTÁS kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Körlevelek.

1692—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén tartózkodó volt tanítókhoz és tanítónőkhöz és ezek esetleges árváinak gyámjaihoz.

Vall- és közokt.-ü. miniszter úr április 20-ikán 54.692/VII. d. sz. a. kelt rendelete szerint a br. Sina Simon-féle, volt népiskolai tanítók segélyezésére rendelt alapítványról több, egyenkint 200 koronás hely lévén üresedésben, ezek elnyeréséért volt tanítók, illetve ilyeneknek árvái folyamodhatnak, jellegkülönbség nélkül. A kérvények felekezeti tanítók részéről az illetékes egyházi főhatóság, államiak és izraeliták részéről hivatalom útján terjesztendők fel miniszter úrhoz, hová július 15-ikéig kell beérkezniük.

Tájékoztató közlöm még az alapítólevélnek a pályázati feltételeket tartalmazó részét.

Ez alából segélyezésre igényt tarthatnak azon néptanítók:

1. kik aggkor, avagy más oknál fogva, de önhibájukon kívül, néptanítói tisztük teljesítésére alkalmatlanokká váltak s keresetképtelenek;
2. kik annyi vagyonnal nem bírnak, hogy abból megélhetnének, sem más segélyt nem élveznek, vagy legalább nem oly mérvben, hogy abból vagyonuk jövedelmét is hozzávéve megélhetnének;
3. kik igazolják, hogy míg hivatalukat viselni képesek valának, azt híven és buzgón betölték s feddhetlen életet éltek s élnek;
4. több folyamodó közül a szegényebbek s azok fognak elsősorban figyelembevételni, kik multjuk és jelenükről kitűnőbb bizonyítékokat bírnak felmutatni;
5. végre a fentebbi kellekekkel bírt tanítók szegény árvái, amennyiben keresetképtelen néptanítók elegendő számmal nem jelentkeznek;
6. az alapítványi segélyt, mely évente 100, azaz száz osztrák értékű forintnál kevesebb nem lehet, a tanítók életfogytiglan élvezendik. Árva fiúk tizennyolc-, lányok tizenöt éves korukig élvezendik, megjegyezve, miszerint egy árva segélye évi harminchat, két testvérárva segélye évi hetvenkettő, több testvérárva segélye száz forintot meg nem haladhat;
7. Szécsényi-Kolonits-féle segélydíjt élvező róm. és gör. kath. néptanítók, a br. Sina Simon-féle segélydíjban részesítették, az előbbinek élvezetétől elesnek. Ezen két alapítványból ugyanazon egyén egyidőben segélyt nem húzhat.

Eperjes, 1917. május 24. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

2058—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes népoktatási tanintézetek igazgató és vezető tanerőire.

A m. kir. vall- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi május 16-ikán 6636. eln. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„Mint hogy a tankönyvváltoztató tanintézetek értékesítését függőbentartására vonatkozó 1576—1915. s 2965—1916. eln. sz. rendeleteimben felhozott okok, t. i. a háborús viszonyok és a közoktatás több ágában tárgyalás alatt álló reformok továbbra is fennállnak, tudomás és további eljárás végett értesítem Cimedet, hogy ezen rendeleteimnek hatályát az 1917—1918. tanévre vonatkozólag is kiterjesztem. Felkérem tehát Cimedet, hívja fel az illetékessége alá tartozó tanintézetek igazgatóságait, hogy a jövő 1917—1918. tanévi tankönyvváltoztató tárgyaló tanintézeti értekezletet ne tartsák meg s amennyiben már megtartották volna, szüneteljenek Cimedet az erre vonatkozó javaslatokat felfüggeszteni, illetve hatályon kívül helyezni.”

Miről Cimet, vonatkozással 877—1915. és 844—1916. sz. a. kelt és a vármegyei hivatalos tanügyi közlönyben kiadott körleveleimre, tudomás és mihez tartás végett ezennel értesítem.

Eperjes, 1917. május 24. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Figyelmeztető. Az utóbbi időben a vármegyei kir. tanfelügyelőség által kiadott körlevelek alapján többrendbeli jelentés megtételének szüksége forog fenn az el. isk. tanítók és tanítónők részéről. Így az alkoholelles nap, a békenap, a madarak és fák napjának megtartásáról, a tuberkulózis elleni küzdelemről, az állami elemi iskolai és óvodai értékpapiroknak megőrzés végett a m. kir. postatakarékpénztárhoz Budapestre történt elküldéséről, a gyermekek gondozásának és felügyeletének mikénti ellátásáról, a lakosság hadbavonult, megsebesült, eltűnt vagy fogságba esett hozzátartozói hollétének megállapítása céljából a Vöröskereszt-egylet útján a tudakozás, illetőleg a levelezés érdekében kifejtett közreműködéséről, a tanulóknak mezőgazdasági munkákra való jelentkezéséről, munkacsoportok alakításáról s ettől külön konyhakermi termelés céljaira termelőcsoportok szervezéséről, Arany János-emlékkönyv megtartásáról, a felsőmagyarországi méhészegyesületbe való belépésről, az Ófelsége a király születésnapjának a harctéren való megünneplésére gyűjtött összegről, a hadikölcsönjegyzésről, illetve az e körül kifejtett tevékenységről a jelentések — minden ügyben külön lapon — kötelességszerűleg pontosan megteendőek. Figyelmeztetjük illető kártársainkat, hogy a jelentéseket még nemleges esetben is meg kell tenni, tehát a felsorolt ügyek egyikére sem maradhat el a jelentés. A hátralevő jelentések a kir. tanfelügyelőséghez sürgősen megteendőek.

Katonai felmentések körüli eljárás.

A vall- és közokt.-ü. miniszter rendelete értelmében az 1867. évtől 1871. évig bezárólag terjedő időben született és az 1917. május 2-ikától május 25-ikéig terjedő időben megtartott népfelkelési bemutató-pótszemlén katonai szolgálatra alkalmasnak talált tanítók, illetőleg népfelkelésre kötelezettek felmentése körüli eljárásra nézve a m. kir. honvédelmi miniszter által kiadott f. évi 7900/4. eln. sz. rendelete a mérvadó. A felmentésre való igény tekintetében azon határidő, mely időpont előtt az illetőknek már a fölmentés indokál szolgáló alkalmazásban kell állaniok, 1917. március 1-jében állapított meg.

Határidő. Az állami elemi iskolai tanítók, tanítónők 1916/17. tanévi mulasztásairól szóló XIX. számú és az állami elemi iskolai tanítók, tanítónők 1916/17. tanévi törzskönyvi adatváltozásairól szóló XXI. számú kimutatások (az utóbbi a családi állapotban beállott változásokról, házasság, születés, halálozás, időközben szerzett külön képesítés stb.) legkésőbb június hó 15-ikéig terjesztendők be a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez. Ugyanazon ideig hasonló kimutatások betérjesztendők az állami óvónők részéről is.

Szkurkay Manó-féle alap. A néh. Szkurkay Manó kasszebeni áll. elemi iskolai és iparos-tanonciskolai igazgatótanító érdemeinek kegyeletes megörökítéseként létesítendő alaphoz — mely tudvalevőleg az eperjesi Tanítók Házában elhelyezett itteni megyebeli tanítók fiai javára fog szolgálni — újabban befolyt összegek a következők: a Sárosvármegyei Ált. Népevelő-egyesület adománya Gajdos Elemér terjékfalvi r. kath. el. isk. tanító elhalálása alkalmából, koszorúmegváltás címén 20 kor.; Sommer Ilona kasszebeni áll. óvónő adománya 20 kor.; Mikó István sárosbogyáni áll. elemi iskolai tanító által gyűjtött összegből az e célra szánt összeg 10 kor.; Lieb Tivadar osztópataki áll. elemi isk. tanító által rendezett emlékkönyvben közadakozásként befolyt összegből a szóban levő alaphoz adott összeg 20 kor.; Gajdos János palonczai áll. elemi isk. igazg.-tanító adománya 10 kor.; Scholtz Jenő pétervágyi ág. h. ev. elemi isk. tanító adománya 10 kor.; Kacsma Margit Margit vargonyi g. kath. el. isk. tanító adománya 5 kor.; Kiszseben város képviselőtestületének határozatából a város házipénztárából adományozott összeg 200 kor.; a kasszebeni áll. isk. igazgatósága által küldött összeg, a néh. igazg.-tanító temetése alkalmából koszorúra gyűjtött összegből felmaradt pénz 71 kor. 80 fill. és a tanulóknak Eperjesre a hadi- és műkiállítás megtekintésére történt kirándulásuk után felmaradt 23 kor.; Mikó István sárosbogyáni állami elemi iskolai tanító által újabban küldött összeg 6 korona.

Mindössze 397 kor. 80 fill. Az eddig kimutatott 247 koronával együtt az alaphoz befolyt összesen 644 kor. 80 fill., melyhez véve a 90 fill. időközi kamatot, az alap eddigi összege 645 kor. 70 fill. Ebből az összegnek minél előnyösebb gyümölcsösztetése érdekében 624 kor. felhasználásával 650 kor. névértékű hadikölcsön jegyeztetett s a felmaradt 21 kor. 70 fill. takarékpénztári betétként kezeltetik. Ajánljuk továbbra is t. kártársaink szives figyelmébe az emlékezetes és saját fiaink javára felhasználandó alaphoz az adakozásokat és gyűjtéseket. Örököstük meg a megboldogult érdemes iskolaigazgató kártárs emlékeit legalább is 1000 koronás alapítvány összehozásával, mely az eperjesi Tanítók Házánál lesz hivatva jótékonyt gyakorolni. Folytassuk tehát a mozgalmat kitartással mindaddig míg legalább a célbavett összeget egybe nem hozzuk.

Sárosvárm. tanítói hadiárva alapja.

A legutóbbi kimutatásunk után a hadban elesett sárosvármegyei tanítók özvegyei és árvái alapja javára a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez befolyt összegek a következők: Az eperjesi m. kir. áll. elemi népiskolai tanítónőképző-intézet tanári testületének adománya 30 kor.; Hegedűs Pál magasi r. kath. el. isk. tanító gyűjtése 15 kor.; Miklós Ferenc római g. kath. el. isk. tanító által gyűjtött összeg 15 kor. 40 fill.; Mikó István sárosbogyáni áll. elemi isk. tanító gyűjtése a jelzett célra 100 kor.; Marczinkóné Maczejkó Margit roskoványi áll. elemi isk. tanítónő gyűjtése, saját adományával kiegészítve 10 kor.; Lieb Tivadar osztópataki áll. elemi isk. tanító által küldött összeg a szóban levő célra 50 kor.; Rozmus Mária szemelnyei r. kath. tanítónő gyűjtése 5 kor. 25 fill.; Hucskó Aladár áll. tanítónak az eperjesi áll. tanítónőképző-intézet gyakorlóiskolánál gyűjtött összege 10 kor. 80 fill.; Szeghő Andor szedliczei áll. elemi isk. tanító által a madarak és fák napján rendezett gyűjtésből a sárosvármegyei tanítói hadiárva javára beküldve 10 kor.; Scholtz Jenő pétervágyi ág. h. ev. tanító adománya 10 kor.; Bálint Dezső kurimai izr. elemi isk. tanító május havi gyűjtése 5 kor. 14 fill.; Kacsma Margit Margit vargonyi g. kath. el. isk. tanító gyűjtése ezen célra 32 kor. 80 fill.; Kucsma Margit fintai r. kath. el. isk. tanítónő gyűjtése 3 kor. és saját adománya, a hadikölcsön-jegyzés után szerzett jutaléka 3 kor. és Mikó István sárosbogyáni áll. elemi isk. tanító által újabban küldött összeg 50 kor. Mindössze 356 kor. 39 fill., mely összeg a hadban elesett sárosvármegyei tanítók özvegyei és árvái javára az Eperjesi Takarékpénztárnál gyümölcsösztetve elhelyezett és a legutóbbi kimutatásunk szerint 454 kor. 57 fill.-t kitevő alaphoz csatoltatott. Eszerint tehát az alap kitesz 810 korona 96 fillért.

Gyógynövények gyűjtése tanulókkal.

A vall- és közokt.-ü. miniszter ezúttal is felhívta az iskolákat a hadsereg részére gyógynövények gyűjtése iránt. Az iskolák gyűjtőmunkája már a mult évben is szép anyagi és erkölcsi eredménnyel járt. A hadsereg és a polgári lakosság gyógynövény-szükségletének számbajöhető része kielégítést nyert. A gyógynövények értékesítéséből befolyt összegből az értékesítés s az elszámolás teljes lebonyolítása után tekintélyes összeg (a teljes bevétel egyötöde) a háborúban elesett tanítók és tanárok özvegyei és árvái javára fog fordítatni. Ezenkívül reméli a miniszter és erre saját részéről is nagy súlyt helyez, hogy a gyógynövény-ügy fontosságára a társadalom figyelmét felhívja s minden termőerő kihasználása jelentőségét a köztudatban megerősítse. Az előadottakra való tekintettel a miniszter ezúttal is arra kéri az iskolákat, hogy a gyógynövények és más gyógyanyagok gyűjtését a folyó évben is indítsák meg, és megvan győződve róla, hogy a mult évihez hasonló buzgósságuk az immár rendelkezésre álló tapasztalatok segítségével fokozott eredményre fog vezetni. A gyűjtés, szárítás és elszállítás elveire vonatkozóan a Hadsegélyző Hivatal a mult évben kibocsátott repülőlapok tartalmának összefoglalásával és kibővítésével Útmutatást adott ki, mely az illető iskoláknak megküldetett. A miniszter felhívásában kiemeli, hogy a gyógynövények gyűjtését az önként jelentkező tanulóknak támaszkodva akként kell szervezni, hogy ez az akció az iskolák többi gyűjtő- és gazdasági munkájába szervesen beleilleszkedjen és a növendékeket a mezőgazdasági munkától ne vonja el.

Új gyorsvonat

zött. Június 10-ikétől tetett gyorsvonatpár között. A gyorsvonat 30 perckor indul és Budapestre. Budapest indul és d. u. 2 óra 4

A M. Kárpát

tályának június ha programja követke június 3-ikán (vasár) jún. 6-ikán (szerda) kilátó; június 10-ike jún. 13-ikán (szerda) (vasárnap) Czemete; kút; június 24-ikén (Dubrava-szekcsői kör) dulói a jelzett délu találkoznak.

«A Társaság»

a sokott gazdag és v meg, Bónyi Adorján regényét, Dobay Istv közöl érdekes útítár trónörökös pár seraje gultatos ismertető cik költeménye mellett E és Kelemen Viktor v ságot ismertető közle és irodalmi kritikák illusztrált szám tartal ára egész évre 28, fé Mutatványszámot ing Budapest, IV., Reálta

Tanulók mező

A hadbavonult férfie mezőgazdasági munka nak a lehetőséghez v tossággal bir, az álta felelő terméshozam b kedni kell, minek elé mezőgazdasági munk Ezen munkáknál azo tanulóifjúság is jelent mely okból a vall- folyó évben is felhív munkákban való rés hogy a jelentkező való tömörüléssel veg ségletek fedezésére el kákból. A hivatolt re illetően csak néhány mazott. Nehogy azon tanulók jelentkezését kétségséssé tegye, a v ezúttal felhívását meg a mezőgazdasági mur lére és a felügyelet m részletes útmutatásoka nak a mezőgazdasági vételének az a célja, l sági munkások a nehé díttassanak. A tanulók szerint és erejükhez me ben vett mezőgazdaság tában felhasználhatók. a tanulók csakis szülő jak fel munkaerőjüket, hazai érdekekre, mely fennakadás nélküli elvé remélhető, hogy a szü fontos szükségét s szive egyezésüket fiaiknak a részvételre és a mozgaló annál is inkább, mivel éppen a mezőgazdasági m érdekében nyert korább nak a mezőgazdasági mu működése alkalmával a nemcsak testi jólétükre megóvásáról is történik

Új gyorsvonat Kassa—Budapest között. Június 10-ikétől újra megindul a beszüntetett gyorsvonatpár Poprád—Kassa—Budapest között. A gyorsvonat Kassáról délben 1 óra 30 perckor indul és 6 óra 30 perckor fut be Budapestre. Budapestről reggel 9 óra 50 perckor indul és d. u. 2 óra 40 perckor érkezik Kassára.

A M. Kárpátgyesület eperjesi osztályának június havi kiránduló-délutánjainak programja következőképpen állapított meg: június 3-ikán (vasárnap) Dubravavölgyi pihenő; jún. 6-ikán (szerda) Szentlászlóhegy, Enyiczkei kilátó; június 10-ikén (vasárnap) Savanyúvíz; jún. 13-ikán (szerda) Kerekerdő; június 17-ikén (vasárnap) Czemete; június 20-ikán (szerda) Borkút; június 24-ikén (vasárnap) Eperjesi kilátó—Dubrava-szekcsői körkép—gát. Az osztály kiránduló a jelzett délutánokon 5 és 6 óra között találkozhatnak.

«A Társaság.» Az e heti új számban, mely a szokott gazdag és változatos tartalommal jelent meg, Bónyi Adorján folytatja «Szeverin» című regényét, Dobay István pedig stockholmi újtjáról közöl érdekes útitárcát. Fabinyi Lili a néhai trónörökös pár serajevói emléksobraitól ír hangulatos ismertető cikket. Tóth László hosszabb költeménye mellett Endrődi Béla, Bardócz Árpád és Kelemen Viktor versei, a régi magyar társaságot ismertető közlemények folytatása, színházi és irodalmi kritikák egészítik ki a gazdagon illusztrált szám tartalmát. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 28, félévre 14, negyedévre 7 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

Tanulók mezőgazdasági munkában.

A hadbavonult férfierők hiánya legfőképpen a mezőgazdasági munkáknál érezhető. Ezen hiánynak a lehetőséghez való pótlása hogy mily fontossággal bír, az általánosan ismeretes. A megfelelő terméshezozam biztosítására különösen törekedni kell, minek eléréséhez az első feltétel a mezőgazdasági munkáknak rendes elvégzése. Ezen munkáknál azok különbözősége miatt a tanulóifjúság is jelentékeny segítséget nyújthat, mely okból a vall.- és közokt.-ü. miniszter a folyó évben is felhívta a tanulóifjúságot az ily munkákban való részvételre és pedig akként, hogy a jelentkező tanulók *munkacsoportokba* való tömörüléssel vegyék ki részüket a közszükségletek fedezésére elkerülhetlen gazdasági munkákból. A hivatott rendelet azonban a szervezést illetően csak néhány rövid intézkedést tartalmazott. Nehogy azonban a mozgalom sikerét a tanulók jelentkezését illetően a szervezet hiánya kétségessé tegye, a vall.- és közokt.-ü. miniszter ezúttal felhívását megismételte és a tanulóknak a mezőgazdasági munkálatokban való részvételére és a felügyelet miként való ellátására nézve részletes útmutatásokat adott. Eszerint a tanulóknak a mezőgazdasági munkáknál való igénybevételenek az a célja, hogy azáltal a mezőgazdasági munkások a nehezebb munkákra felszabadíttassanak. A tanulók ez okból testi fejlettségük szerint és erejükhöz mérten a legtagabb értelemben vett mezőgazdasági munkák minden ágazatában felhasználhatók. Természetesen azonban a tanulók csakis szülői beleegyezéssel ajánlhatják fel munkaerejüket, de tekintettel azon fontos hazai érdekekre, melyek a gazdasági munkák fennakadás nélküli elvégzéséhez fűződnek, bízva remélhető, hogy a szülők átérzik és átértik a fontos szükségét s szíves készséggel adják beleegyezésüket *fiáiknak* az ily munkákban való részvételre és a mozgalomhoz való csatlakozásra, annál is inkább, mivel az iskolai tanítási idő is éppen a mezőgazdasági munkálatok elvégezhetőse érdekében nyert korábbi befejezést. A tanulóknak a mezőgazdasági munkálatoknál való közreműködése alkalmával a szervezet értelmében nemcsak testi jólétükről, hanem lelki épségük megővésétől is történik gondoskodás, s a fel-

ügyeletet a tanulók felett az önként jelentkezett tanítói, illetve tanárai gyakorolják, kik a rájuk bízott tanulócsoporthal állandóan együtt vannak, s akiknek különös gondját képezi, hogy a tanulók elszállásolásában, ellátásában és a munkateljesítésében fizikai és erkölcsi érdekei teljesen megővősanak és biztosíttassanak. A tanulócsoporthoz munkára való beosztása iránt a vármegyei munkabizottság intézkedik, melyhez az iskolák, tanintézetek bejelentik a tanulófiúkból, -ifjakból alakított munkacsoportokat. Megemlítjük továbbá, hogy a tanulók munkájukért díjazásban részesülnek, melynek mértékét a vármegyei munkabizottság állapítja meg. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a tanítói és tanári testületeknek a jelzett irányban való közreműködését és annak eredményét élénk figyelemmel kívánja kísérni, mely okból felhívta az iskolák igazgatóságait, vezetőségeit, hogy a NÉPTANÍTÓK LAPJA folyó évi 21-ik számához csatolt kimutatást a tanulók jelentkezéséről, a csoportok megalakításáról és a felügyelők beosztásáról még e napokban, még e munkák befejeztével, a végzett munkákról, annak időtartamáról és a mindennemű tapasztalatokról az összefoglaló jelentést, illetve kimutatást folyó évi szeptember 1-jéig terjesszék fel hozzá. A miniszter felhívó rendeletében egyszerűen azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a magyar tanítók és tanárok, akik az iskola falai között végzett csendes kulturális munkájukban tesznek a nemzetnek kiváló szolgálatot és akiknek mindenkor munkássága a cselekvő hazaszeretet ápolásával képessé tette a nemzetet erre a soha nem remélt nagy erőfeszítésre; most, amidőn alkalom nyílik arra, hogy önvédelmi harcunkban tettelesen is résztvegyenek, lelkesen és megszokott komolyságukkal fogják végezni ezt a feladatot is, amely méltón fogja kiegészíteni az iskolai neveléssel és tanítással járó nehéz munkájukat és nemes hivatásukat.

W. Gy.

Pályázati hirdetés a cs. és kir. hadtengerészeti akadémiába való felvételre. Az 1917—1918. iskolai év kezdetén (szeptember 16-ikán) a cs. és kir. hadtengerészeti akadémiában előreláthatólag 70 hely és pedig 30 egészen ingyenes és féldíjmentes kincstári hely, továbbá 40 fizetéses és alapítványi hely fog betölteni. A felvétel általános kellékei a magyar, illetőleg osztrák állampolgárság, testi alkalmasság, kielégítő erkölcsi magaviselet, a betöltött 14. és még túl nem haladott 16-ik életév és valamely középiskola négy osztályának legalább kielégítő (jó) összeredményével való elvégzése azzal a további feltétellel, hogy a számtanból legalább jó érdemjegy éretett el. A hadtengerészeti akadémiába való felvételt kérő folyamodványok a cs. és kir. hadügyminisztérium tengerészeti osztályához Bécsbe intézendők. Állami szolgálatban lévő egyének felettes hatóságai és a katonai területi parancsnokság útján, magánszemélyek pedig a legközelebbi tér-, állomás- vagy kiegészítési kerületi parancsnokság útján nyújtsák be folyamodványukat. A kérvényeknek legkésőbb jún. 30-ig a cs. és kir. hadügyminisztérium tengerészeti osztályához Wien, III. kell beérkezniük. A felvételi feltételek nyomtatott teljes kiadásban Seidl L. W. és fia cégnél Wienben kaphatók és kívánatra kiszolgáltatnak a cs. és kir. hadügyminisztérium tengerészeti osztálya, a pólai cs. és kir. kikötő tengerügyi hivatala, a trieszti tengerészeti kerületi parancsnokság és a hadtengerészeti akadémia parancsnoksága által is 50 fillér beküldése ellenében, mely összeg bélyegjegyekben is csatolható. A felvételi feltételek magyar nyelvű kiadása Grill Károly cégtől Budapesten és a hadtengerészeti akadémia parancsnokságától is beszerezhető.

Katonáink a harctéren karddal, mi itthonlívők pénzünkkel vívjuk meg a harcot. — Jegyezzünk hadikölcsönt!

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális pénzügyi és gazdasági hírek.

A háborús nyereséget rekvirálják — odaát Ausztriában. Még pedig az osztrák marhaközpontét. Csekély 300%-os nyereséget mutatott ki egy év alatt. S ezt is a marhaszállításon, a húson kereste meg, melyet annyira nélkülözhetlen élelmiciknek tartanak azok, akik nem rendezkedtek még be állandóan a bőjtös étkezésre. Csoda-e, ha közfelháborodást keltett vele. Hozzá még a bíróság leleplezett Depositenbanknak volt az egyik fővállalkozása. Altruista, önzetlen céltokat hangoztatva alakultak a központok hatósági jelleggel. De rá is szorítja odaát az osztrák kormány erre az önzetlenségre ugyancsak. Elrekvirálja tőlük az egész nyereséget, csak 10%-ot hagy meg a rendes bank-kamatozáson fölül. Hisz még így is a sok nagy fizetéssel mennyit kereshettek benne a fő-főemberek! A többi mind az élelmicikkek olcsó beszerzésére veszi el. Mindenesetre van legalább is akkora igazságosság ebben az eljárásban, mint amikor a szegény embertől elrekvirálják kocsját, lovát, baromfiát, gabonáját, burgonyáját. Hejh, ha ezt megtennék minden téren s minden országban: de sok hadikölcsönt megtakaríthatnánk vele! Az osztrák minálunk olyan ragadós szokott lenni, vajjon követni fogja-e most az élelmezési diktátor?!

A fűtőszerek német kézben. A földgázra tudvalevőleg rég rátette már a kezét a német tőke. Most meg a kőolajat foglalja le. Kisásiában már jó régen. Hisz főként azért építik a németek a bagdadi vasutat. Oláhországban szintén az övék a kőolajterület. Most meg a gácsországi kőolaj-részvények is egymásután német kézre kerülnek. Szenünk már régen vagy a Rothschildék hitelbankjé, vagy a szintén külföldi részvényesek kezén lévő kereskedelmi bankunké. Tehát se szenet, se motorolajat, se földgázt nem fogunk kapni, csakis a németek kegyelméből. Pedig állítólag ennek az érdekében vette el törvényerővel a földtulajdonostól a földgázt annakidején Lukács László miniszterelnök. De persze a szenet a bankoktól már nem. S kicsoda szép ódákat zengedezett az egybesereglett újságírók előtt iparunknak és műtrágyatermelésünknek a földgázzal való föllendítéséről. A hamelni patkányirtó «kis Miska» volt hozzáképest. S az eredmény: vakulj magyar! S ha még csak vakulnia kellene. De ha majd a német tőke nem lesz bolond a német iparnak a nyakára növeszteni a magyar ipari termelést, miből fogjuk akkor fizetni a háború utáni terheket? Halljuk is már a szép szót. Mi csak termeljünk eleséget nekik. S akik a mezőgazdasági napszámából nem bírnak megélni, azok csak menjenek tovább is a tengerentúlra, bányamunkára, trösztök gyáraiba. Hisz maguk az amerikai írók festik ezeknek a gyönyörűségeit. Régi dolog pedig, hogy a világ gabonaráktárai csakhamar kimerülnek, elpusztulnak, elsatnyulnak. Az eredeti Kanaán, Mezopotámia, meg a rómaiak gabonaszállítója Egyiptom és Szicília s az angolok gabonás tárháza India, Island mind ezt mutatja. Iskolás közgazdasági tétel az is, hogy ne engedjük a nyers anyagot kivinni, mert ahonnan ez kimegyen, követi azt onnan nemsokára a munkás is.

A gyapjú drágul. Minálunk is emelte némileg a Gyapjúközpont a gyapjú beváltási árát, de Angliából a gyapjú árának 30 százalékos emelkedését jelentik, egyidejűleg a készletek roppant apadásával. Úgy látszik búcsúnunk kell a posztótól. Hát hiszen a magyarságnak megvan az ellenszere ez ellen is. Legfeljebb többen járnak majd borjúsájú ingben és vászonruhában. Hisz például a lovasság méneskari legénysége. Mezőkövesden régesrégóta csikósruhát hord. Miért ne lehetne ezt a magyar katonaságnál nyáron általánosítani? Árpád apánk is ilyen ruhát hordott. Még tán minket is visszatért a háború ehhez az egészséges, tiszta s itthon készülő ruházatkodáshoz. Hejh, de sok pénzünk maradna idehaza! Hisz jórészt ruhaszövetekért adjuk ki külföldre az összes keresetünket, országunk egész évi tőkegyarapodását.

Élelmezési diktátor — Bulgáriában is lesz. Hiába, csak vele jár a háborúval mindenféle inség. Az eddigiek kicsoda kicsi korcsmai verekedések voltak a mostanihoz képest, mégis dögvész, éhínség s mindenféle istencsapása pusztított. Nem-e vittek nagyobbat véghez minden hadvezérnél a mi orvosaink, hogy a járványokat eddig leküzdötték. Az élelmezés kérdését se engedik szabadjárá, ügylészik, immár sehol se s csakis így bizakodhatunk benne, hogy az állami hatalom, az állami szervezettség itt is meg fog küzdeni a veszedelmekkel.

Az elhullott háziállatok árát megtérítik. Új állategészségügyi törvényünk szerint a béke idején is. Ezt azért teszik, hogy beteg háziállatját mindenkinek érdeke legyen azonnal bejelenteni és gyógyíttatni; nem pedig otthon tartani s a többire is áthurcoltatni a bajt. Valószínűleg megjutalmazták tehát az állatját gyógyíttató gazdát. Hát a gyermeküket gyógyíttatni nem bíró vagy vonakodó, földhözragadt szegényekkel mikor fognak ennyire törődni? *Sz. L.*

Felelős szerkesztő: **Dvortsák Győző.**
Kiadótulajdonosok: **Koós Ernő és Frigyes.**

Vasúti menetrend.

Érvényes 1917. évi június 1-től.

Kassa—Eperjes—Orló.

Kassa	ind.	r. 4 ³⁰	du. 4 ¹⁰	e. 6 ³⁴
Hernádtihany " " "	"	4 ³⁶	" 4 ¹⁹	" —
H.-szentistván " " "	"	4 ⁴⁵	" 4 ²³	" 7 ⁰⁵
Terebő " " "	"	4 ⁵³	" 4 ³⁹	" —
Abos	érk.	4 ⁵⁷	" 4 ⁴³	" 7 ²⁰
Abos	ind.	4 ⁵⁹	" 5 ¹²	" 8 ⁰⁵
Eperjes	érk.	5 ³⁰	" 5 ⁴⁰	" 8 ⁵³
Eperjes	ind.	6 ¹⁵	" 5 ⁵⁵	" 9 ⁵¹
Eperjes város " " "	"	6 ²⁰	" 5 ⁵⁹	" 9 ⁵⁷
Nagysáros	"	6 ³⁶	" 6 ¹⁰	" 10 ³⁰
Kisszeben	"	7 ⁰⁵	" 6 ³³	" 11 ¹⁰
Héthárs	érk.	7 ²⁸	" 6 ⁵⁶	" 11 ⁴⁴
Héthárs	ind.	7 ⁴¹	" 7 ⁰³	" 11 ⁵²
Pusztamező	"	8 ⁰⁶	" 7 ²⁷	" 12 ³⁸
Orló	érk.	8 ²³	" 7 ⁴⁴	" 1 ⁰⁴

Orló—Eperjes—Kassa.

Orló	i.	r. 5 ²⁵	r. 9 ⁵⁰	e. 8 ⁰⁰
Pusztamező " " "	"	5 ⁵⁷	" 10 ¹²	" 8 ²⁰
Héthárs	é.	6 ²²	" 10 ³⁶	" 8 ⁴³
Héthárs	i.	6 ³⁰	" 10 ⁴⁰	" 8 ⁴⁷
Kisszeben	"	7 ⁰¹	" 11 ⁰⁶	" 9 ¹⁵
Nagysáros	"	7 ²⁵	" 11 ²⁶	" 9 ³⁸
Eperjes város " " "	"	7 ⁴¹	" 11 ³⁶	" 9 ⁴⁸
Eperjes	é.	7 ⁴⁵	" 11 ⁴⁰	" 9 ⁵¹
Eperjes	i.	7 ⁵⁵	" 12 ⁰³	" 10 ²⁵
Abos	é.	8 ²⁶	" 12 ³²	" 10 ⁵¹
Abos	i.	8 ⁵⁷	" 1 ¹⁷	" 10 ⁵³
Terebő	"	9 ⁰²	" 1 ²³	" 10 ⁵⁸
H.-szentistv. " " "	"	9 ¹¹	" 1 ³⁸	" 11 ⁰⁷
Hernádtih. " " "	"	9 ¹⁹	" 1 ⁴⁵	" 11 ¹⁴
Kassa	é.	9 ²⁵	" 1 ⁵⁰	" 11 ²⁰

Eperjes—Bártfa.

Eperjes	ind.	r. 5 ⁴⁰	d. 12 ⁰⁵	e. 6 ⁰⁰
Sebeskellemes	"	5 ⁵⁰	" 12 ¹⁵	" 6 ¹¹
Alsósebes	"	5 ⁵⁷	" 12 ²²	" 6 ¹⁸
Kapi	"	6 ⁰⁸	" 12 ³⁸	" 6 ³⁰
Fulyán	"	6 ¹²	" 12 ⁴³	" 6 ³⁵
Töltszék	"	6 ²⁰	" 12 ⁵⁰	" 6 ⁴³
Deméte	"	6 ²⁴	" 12 ⁵⁴	" 6 ⁴⁸
Magyarraszlavicza	"	6 ⁴⁷	" 1 ²⁸	" 7 ⁰⁷
Oszikó	"	6 ⁵⁷	" 1 ³⁵	" 7 ¹⁵
Hertnek	"	7 ²⁰	" 1 ⁵⁷	" 7 ³³
Kolossó	"	7 ³⁹	" 2 ¹⁴	" 7 ⁴⁹
Bártfa	érk.	7 ⁵⁰	" 2 ²⁵	" 8 ⁰⁰

Bártfa—Eperjes.

Bártfa	ind.	r. 5 ⁴⁵	de. 9 ⁰⁰	e. 7 ⁰⁵
Kolossó	"	5 ⁵⁷	" 9 ¹²	" 7 ¹⁷
Hertnek	"	6 ¹⁵	" 9 ³⁸	" 7 ⁴⁰
Oszikó	"	6 ²⁹	" 9 ⁵³	" 7 ⁵⁴
Magyarraszlavicza	"	6 ³⁸	" 10 ²⁰	" 8 ⁰⁹
Deméte	"	6 ⁵²	" 10 ³⁴	" 8 ²³
Töltszék	"	6 ⁵⁶	" 10 ³⁸	" 8 ²⁷
Fulyán	"	7 ⁰³	" 10 ⁴⁵	" 8 ³⁴
Kapi	"	7 ⁰⁸	" 11 ⁰⁷	" 8 ⁴⁶
Alsósebes	"	7 ¹⁸	" 11 ¹⁸	" 8 ⁵⁶
Sebeskellemes	"	7 ²⁵	" 11 ²⁵	" 9 ⁰³
Eperjes	érk.	7 ³⁴	" 11 ³⁵	" 9 ¹²

Veszünk savanyított káposztát

kicsinyben és nagyban, legmagasabb áron. :: Eperjesi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet.

Kis ház istállóval és kerttel, esetleg külső kert,

nem messze a város-tól, bérbe kerestetik, **azonnal.**

Cím a kiadóhivatalban.

□□□□□ Egy ügyes □□□□□

kiszolgáló-leány

felvétetik **Goldberger Henrik cipőüzletében.**

Kerestetik

asszony vagy idősebb leány, ki a háztartásban is segédkezik, kissé varni tud, idősebb úrinőhöz. Németül is beszélő előnyben. :: Cseléd a házban.

Dr. Duschnitz, orvos, Eperjes, Fő-u. 121.

Kisasszony

üzletbe felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. ::

Biztos lehet afelől,

hogy az esetleg szükségtelemné vált osztályozó-pénzszekrénye eladása esetén jól jár, ha ezt nekünk ajánlja visszavételre.

National Registrier-Kassen-Ges. m. b. H., Wien, VII, Siebensterngasse Nr. 31.

VISZKETEGSÉGET

rüht, sömört legbiztosabban elmulasztja a **barna zsír.** Kis tégely K 1'60, nagy tégely K 3'—, családi adag K 9'—, utasítással rendelhető dr. Fleisch E. «Korona»-gyógytárából, Győr

RÉGI UJSÁGPAPIROS
különként 60 fillérért kapható **KÓSCH ÁRPÁD** cég papírüzletében, Eperjes.

Eredeti svéd gyártmányú **WIKING** aratógépeket, kaszáló-, marokrakó- és kéveketőgépeket szállít a **Magyar Általános Gépgyár R.-t.** Budapest, VI., Váci-út 141. Telefon 45—15. Sürgőnycím: Magomobil. Nagy tartalékrészraktár.

Bérbeadó

Gömörmege Tajti községben levő **■ 956 m. holdas birtokom. ■** Vasúti állomás Ajnácskő. A birtok áll cca 400 m. hold szántó- és rétből és cca 200 m. hold kitünő erdős legelőből. Elegendő és jó gazdasági épületek. Közelebbi felvilágosítással szolgál *Kirchmayer Gerő*, Eperjesenyiczke.

Egy háló-, egy ebédlőszoba bútor

konyhabútorral **■ eladó. ■** Cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

„Jótállás a biztos eredményért.”

Reitter Oszkár nagybecskerekeli ny főkapitány és fajbaromfitenyésztőnek nagyszerű találmánya a **„PATKÁININ”** patkányirtó-szer (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert. **1 doboz ára 3 K,** mely eleget körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a **PATKÁININ**-gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részv.-társaság **Nagybecskereken.**

Összefoglaló tankönyv.

A középiskola négy alsó osztályának teljes tananyaga. Nélkülözhetetlen rendes és magántanulóknak, önkéntes-vizsgára készülőknak. Legjobb eszköz az általános műveltség elsajátítására. Két kötet. Ára 15 korona. : Megrendelhető **Zsoldos tanintézeténél**, Budapest, VII., Dohány-utca 84. szám. :: Telefon 32-40.

Előfizetési ár
Egész évre . . .
Félévre
Negyedévre . . .
Hirdetési díj: Egyh
petítor egyszeri hird
15 l. Közlemények so

Kedves, m
himnuszunkkal
éljenzéssel zárt
a hadi emlék-
nagyon. Finom
versenyeivel, t
drágaságot s a
külözetét és fa
gével s bensős
körben egyesít
Sajnáljuk
örömmel és b
Egy kissé mir
nehéz szöveget
előttünk. Agg
választ nyerne
súlyosan meg
fogja-e bírni a
amelyek a na
jövő viharzó
magyarságra
lesz-e bennün
és szeretet a
tökéletlenségel
hogy szemünk
feladatunk le
örtállói vagy

Radványne R
Álom, te ritk
Álom, te leg
Jójj, látogass
Király vagy
A lelkem gaz
Amit csak te
Gazdag vagy
Enyém a jó
Nyújtsd a ke
Mert én vagy
Hozzám rept
És hozzám j
Én ismerem
Én ismerem
Én ismerem
Mosoly, sikol
Emlékek gyil
És menekülni

CSEM
LEGJ